(המשך מעמוד 13)

לא. אני גם הייתי ראש־העירייה היחיד שנפגש פעמיים עם בגין. אני מאמין בדיאלוג וביתרונות שלו.

● אחדים מחברי־הכנסת טענו ש־אתה לא חופשי לומר את דעתך, בגלל מורא אש"ף.

צריכים לקרוא את העיתונים שבהם אני מצוטט ובהם אני אומר את דיעותי הפוליטיות. בכל מערכת־עיתון ישראלי יש תיק עבה עלי. בכולם יש השקפות שלי ואני בטוח שאנשי הליכוד קראו אותן.

● גם עכשיו אתה מרגיש חופשי לומר את דיעותיך?

לא שיניתי את דיעותי. פעם תיאר אותי עיתון הארץ כקול קורא במידבר. זה היה לפני עשר שנים, או יותר.

■ ■ ■

● מספקדי הצבא שפועלים פה בעיר מתייעצים איתך לפני שהם מחליטים, למשל, כמו היום, לסגור לרכב את הכיכר המרכזית?

לא, ואני תושב שזה חוסר־כבוד. אני ראש־העירייה הנבחר פה, ואני שייך לעיר יותר מהם. כשבאתי הבוקר לא רצו לתת לי להיכנס. אמרתי שאני ראש־העירייה. החייל ביקש שאראה לו תעודה מזהה. לא הסכמתי. בסוף נתנו לי להיכנס. הם לא מתייעצים איתי בדברים קטנים. לא מודיעים לי מה הם עושים.

● איך אתה מצליח לתפקד?

תפקידי להציל את העיר. אני עובד כל יום, חוץ מימי ראשון, מ־8 בבוקר ועד 7 בערב.

● אתה לא אופטימי לגבי העתיד?

אני ריאלי.

● כאדם ריאלי, מה אתה חושב שיקרה?

בעוד שנה מהיום יהיו בחירות חופשיות ודמוקרטיות.

● ואחר־כך?

זה יהיה הצעד הראשון בתהליך השלום.

● ואתה חושב שבסוף הליכוד יצטרך לבלוע מדינה פלסטינית?

ישראל היא מעצמה צבאית מתוחכמת, יש לה חיל־אוויר חזק, צבא מיומן ומצוייד, ברית אסטרטגית עם ארצות־הברית, אז איך יכולה מדינה פלסטינית קטנה לאיים על ישראל?

● אתה חושב שמחנה־השלום הישראלי יכול לעזור?

זה המחנה האצילי ביותר.

● הם יכולים לעזור?

כן, הם מלח הארץ של ישראל, ואוכל בלי מלח הוא חסר־טעם.

● אתה קורא עיתונות ישראלית?

אני קורא את הג'רוסלם פוסט בכל יום.

● „קול ישראל?"

אני שומע חדשות באנגלית כל בוקר ב־7.

● טלוויזיה ישראלית?

אני צופה בחדשות בערבית וגם בחדשות של 9 בערב, למרות שאני לא מבין עברית.

● אתה מדבר בחופשיות עם מנהיגים ישראלים, כשאתה נפגש איתם?

לגמרי.

● אתה חושב שהם מקשיבים לך?

חלקם. שם יש מיפלגות, אני לגמרי עצמאי, אני לא שייך למיפלגה, אני ראש־העירייה, מכבדים אותי כאן.

● אתה עייף מהתפקיד?

לא, אני אוהב את זה, אני מסור לזה.

דפנה ברק שוחחה עם גור, שחל ויעקובי:

האם הם התקפלו?

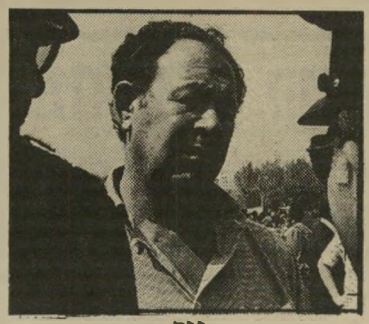

גור
לאחרים יש מרחב־תימרון

שחל
שיחות אישיות עם פרס

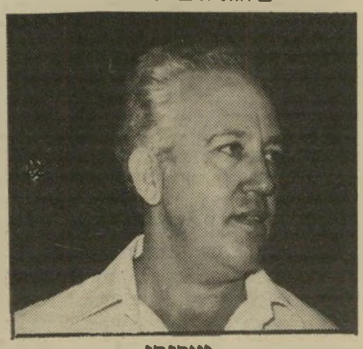

יעקובי
יש יותר הזדהות

„אמרים שאני מפגר, נכון לעכשיו, אחרי שחל ויעקובי? אני מוכן ללכת להצבעה מחר בבוקר, מחר! אז מה אם פיגרתי אחריהם בעשיריות? אנחנו מדברים כרגע על הנהגת המיפלגה!" — כך אמר לי מוטה גור לפני חודשיים וחצי. הדברים פורסמו במיסגרת ראיון משולש עימו ועם שני המועמדים האחרים להנהגת המערך, מקרב מה שקרוי „דור ההמשך" — גד יעקובי ומשה שחל (העולם הזה 15.3.89).

עוד אמר אז גור: „אני גם מבוגר בכמה שנים משחל ויעקובי. אולי לאחד מהם ישתלם להמתין ולתמוך בפרס או ברבין. לי — לא. אילו היתה הסכמה בינינו (שחל, יעקובי וגור) מי ראשון, מי שני — מילא, אבל לא, אני לא מניח שתהיה..."

הכרזותיהם של שחל ויעקובי אז היו זהירות יותר, אם כי היוו בהחלט ציון־דרך במערך העכשווי, שבו לא העזו לקרוא תגר על מנהיגותו של פרס בריש־גלי, והעדיפו לעשות זאת, במשך חודשים, בפינות האפלות ביותר של חדרי־החדרים.

משה שחל אמר אז: „מה השתנה? אני נרתף כיום להתמודדות, מתוך קריאת המצב בשטח. אינני כמוטה, שהצהיר ביום הראשון לכניסתו לפוליטיקה על כוונותיו להיות ראש־ממשלה. מהרגע שראיתי את רמת־הביצוע של הממשלה, עם כל הצניעות, זה הביא אותי לראות את זה כדבר אפשרי, ולרצות בזה. כן, ברא־שות־הממשלה... אני מגדיר את התקופה שבה אנחנו נמצאים, כ.תקופת פוסט־רבין־פרס'. אני מביט לקראת 1991. אינני עושה זאת עם סטופר ביד, ואין זה נעשה ביוזמתי — אלא אני נרתף למירוץ."

גד יעקובי ניסח אז את כוונותיו כך: „שמות המועמדים? לא, לא שלושה בטוחים — ארבעה. רישמי בביטחון גם את פרס. אני אמנם הצעיר מבין המועמדים (יעקובי צעיר בחצי שנה משחל, ובשש שנים מגור) אך הניסיון הציבורי שלי כולל 20 שנים בכנסת, תפקיד שר־התחבורה, מישנה למנכ"ל מישרד־החקלאות ועוד ועוד. תמיד נבחרתי בהצבעות חשאיות, מעולם לא הוצנחתי... אני לא בהסתערות, לא באמוק, לא בריצה משוגעת. להיפך — אני בעד קצב מבוקר, יסודי ובעקר — בעד התמדה. אגב, כל המועמדים הם מוזכרים ניחנו בכושר־התמדה. אולי מפני שאני מושבניק (כפר־זיתקין), חונכתי לעבודה קשה, לחריצות. נוסף על כל הצרות, אני פרפקציוניסט. בעיקר צריך כאן חוש־מידה וחוש־עיתוי."

חודשיים וחצי חלפו מאז, חודשיים וחצי שקטים כביכול. שקט לפני הסערה? ואולי קמה בהלה בעיקבות הצהרת־הכוונות, ומאז היתה התקפלות רבתי? מה קרה במערך מאז העזו יעקובי־שחל־גור?

השבוע שבתי לשוחח עם שלושתם וניסיתי לברר מה פירוש הדממה האופפת אותם:

מאז הצהירו מה שהעזו, מנסה שימעון פרס לדלג על פני דור. לפתע־פתאום עלה בעיניו חינם של שובבים ידועים כמו חיים רמון — שם שבעבר הלא־כל־כך־רחוק היתה לו השפעה מעצבנת עליו. עיקביות אינה מילת־מפתח פה. פרס אמנם מנסה למחוק דור, אך הוא מקנה לו התייחסות־יתר, בניסיונותיו לייצור מתח וקינאה בין שלושת בכיריו.

למשל: הוא ממשיך לקרב את יעקובי (ולעצבן בכך את שחל וגור). בכל מיני פורומים, התבטא פרס באחרונה: „גד היה הכי קורקטי ביחס אלי."

לאור היחסים המורכבים פרס־יעקובי, שלוו באכזבות (מצד יעקובי) ומרירות (מצד פרס), קשה שלא להרגיש בעורף החיבה המורעפת לפתע על שר־התיקשורת.

חיבה מסוג אחר — פיסי — הרעיף פרס על הבוטה מכולם, מוטה גור, ביום־חשבון־נפש של המערך (ה־17 באפריל). גור הנדהם זכה בחיבוקו של פרס. השבוע סיפר לי עד כמה נדהם שיבעתיים, כשגילה את התמונה האידילית שימעון־ומוטה מפורסמת במקומות בולטים במיוחד בעיתונות. הרושם שנוצר בעיקבות זה: לא רובים ולא מועמדים: בסופו של דבר, הגיבורים הגדולים מפחדים משימון!

גור בירר ומצא שהתמונות פורסמו בכירכת מקורביו של פרס, אם לנקוט לשון המעטה. את הלקח שלו, סיפר לי, הוא הפיק.

פרס קרא היטב את הרכב השלישיה המאיימת על כיסאו. השלושה עצמם הודו שה־סיכוי הגדול ביותר שלהם הוא תיאום משלש. שלושתם גם התוודו שאין סיכוי רב שזה יקרה. פרס עושה הכל כדי שהסיכוי ייהפך לאפסי.

אמנם היו לו מאז שתי שיחות־נפש עם שחל, אך שחל בהחלט עולה לו על העצבים, לא פחות מגור. הוא אינו משתגע על התבטאויותיו ב־שרינו": „למה שאקל את המלאכה על יצחק שמיר, בקשר לתוכניתו המדינית? כדי שהליכוד יישאר שנים בשילטון?"

גם ההתקרבות בין שחל לבין ישראל קיסר, המועמד בבחירות הקרובות להסתדרות, אינה לרוחו. מעל לכל, אין הוא שבע־רצון מה־בינלאומיות שאחזה באחרונה בשר־האנרגיה. במשך שנים ניסה לחסום כל ניסיון בינלאומי משחל־יעקובי־גור, ואם זכו להיפגש עם מנהיגים ברחבי העולם — מנע מהם להרחיב קשרים או להופיע כבעלי־סמכות. לפתע־פתאום הצליח שחל להיפגש עם שר־החוץ הבריטי, ג'פרי האו (עוד לפני ששמיר עשה זאת!) וסייר ברחבי ארצות־הברית. בקרוב יארח את שר־הנפט המצרי, עבד־אל־והאב קנדיל, והוא מקבל הזמנות לבקר מנהיגים ברחבי אירופה.

אגב, שחל אינו היחיד. באחרונה ביקרו גם גור ויעקובי בארצות־הברית. כל השלושה הרי פיעו לפני מנהיגי היהדות שם, הותירו רושם חיובי ותקעו שם יתדות לעתיד. המגמה שקופה — להפוך מסתם פוליטיקאים למנהיגים!

אז מה הם אומרים היום?

● מוטה גור: „מאז (הראיון המשולש) לא נעשה שום־דבר. אני רוצה להקריא לך

(המשך בעמוד 48)

הכצל"ה של פרס

ב עידן שבו קיים איום מוצהר על מעמדי של שימעון פרס, כך מרכלים שרי המערך, הוא הקפיד למנות אנשים משלו. מהלך טיבעי. „שרינו" מצביעים על החברים רפי אדרי ואברהם („כצל"ה") כץ־עוז – שניהם שרים טריים בממשלה, החייבים לפרס את מעמדם הרם, מכוניות־השרד, הנהגים והמזכירות. לשימון, אך ורק לשימון. כך נוצרה מחויבות ונאמנות כלפי המיטיב.

„שרינו" מגחכים שהנאמנות של השניים עומדת מעל הכל, לעיתים אף מעל לשכל הטוב.

למשל: לא מכבר הדגים השר־בלי־תיק השגריר־לא־שגריר אהוד אולמרט את כישורינו המישפטיים, והתפלסף בעניין הפליטים. ניתוחיו, טוענים כמה משרינו, היו אולי מפולפלים מדי. כצל"ה סבר בטעות שהם לרוחו של פרס, ומייד החזה בקול: „כן, כן..."

פרס, המחומם על אולמרט, כמעט התפלץ. בשיחות פרטיות נתן, אחרי כן, ביטוי לזעמו. כוונות טובות ותמיכה ללא סייג בפטרון, אמרו השבוע כמה משרינו, אינם, כפי הנראה, כישורים מספיקים. אך הם הייקנו לשר־החקלאות, בתקופה של מתחים סמויים וגלויים בישיבות „שרינו", את הכינוי „הכצל"ה של פרס!"